

SPRAWOZDANIE „POLONII“

TOWARZYSTWA POLSKIEJ
MŁODZIEŻY KATOLICKIEJ
UNIWERSYTETU JAGIELL.
W KRAKOWIE

ZA ROK PIĄTY ISTNIENIA

1912/13

KRAKÓW 1914 — NAKŁADEM „POLONII“
ODBITO W DRUKARNI „CZASU“ W KRAKOWIE.

CELE „POLONII“.

a) Przygotowanie członków do działalności w duchu idei katolickich i narodowych w życiu publicznem, społecznem i kulturalnem Narodu.

b) Obrona katolicyzmu i polskości w życiu publiczno-akademickiem.

c) Nawiązanie ściślejszych stosunków koleżeńskich wśród członków, podnoszenie poziomu etycznego i urabianie charakterów przez wspólną pracę w duchu idei kierowniczych Towarzystwa.

ŚRODKI.

a) Utrzymanie w lokalu Towarzystwa biblioteki i czytelnicy pism.

b) Praca w Sekcyach Towarzystwa.

c) Solidarne występowanie na zewnątrz.

d) Urządzanie wspólnych wieczorków, zabaw, wycieczek i t. p.

e) Wydawanie broszur, odezw, w miarę funduszu organu miesięcznego.

f) Urządzanie wykładów, odczytów, pogadanek i kursów specjalnych.

CZŁONKAMI ZWYCZAJNYMI

Towarzystwa mogą być słuchacze i słuchaczki zwyczajni i nadzwyczajni Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, narodowości polskiej i katolicy przez Wydział do Towarzystwa przyjęci.

WSPIERAJĄCYMI CZŁONKAMI

mianuje Wydział tych, którzy złożą rocznie conajmniej 10 K. lub znaczniejszy dar w książkach na rzecz Towarzystwa.

7595
„TIBI CHRISTE ET PATRIAE“

SPRAWOZDANIE „POLONII“

TOWARZYSTWA POLSKIEJ
MŁODZIEŻY KATOLICKIEJ
UNIWERSYTETU JAGIELL.
W KRAKOWIE

ZA ROK PIĄTY ISTNIENIA

1912/13

KRAKÓW 1914 — NAKŁADEM »POLONII«
ODBITO W DRUKARNI »CZASU« W KRAKOWIE.

*Ale kto jest w naszym gronie,
Pomnij na przysięgę swoją
I w każdej chwili żywota,
Czy przy pługu, czy w koronie,
Niechaj Ci w umyśle stoją:
Ojczyzna, nauka, cnota.*

Pieśń filomatów.

*Dalej z posad bryło świata!
Nowemi cię pchniemy tory.*

Oda do młodości.

SKŁAD WYDZIAŁU „POLONII“ w ciągu roku szkolnego 1912/13.

Kurator Towarzystwa :

J. W. P. Prof. Dr. JÓZEF BRZEZIŃSKI.

Wydział Towarzystwa :

wybrany na walnem zgromadzeniu 9 listopada 1912 r.

Prezes: Seroczyński Stanisław sł. fil.

Wiceprezes: Kornecki Maryan sł. pr.

Sekretarka: Horoszkiewiczówna Walentyna sł. fil.

Skarbnik: Jaranowski Stanisł. sł. teol.*

Bibliotekarz: Tomechna Antoni sł. fil.

Czasopiśmienny: Nitsch Józef sł. fil.

Gospodyni: Siellawianka Janina sł. fil.

Zastępcy wydziałowych: Grzybowska Marya sł. fil.,
Grodzicki Ludwik, ks. Trzaska Jan sł. sz. nauk pol.
i Wrzoł Antoni sł. fil.**

Komisya kontrolująca :

Elżbieta Schreyerówna sł. fil., Kawa Władysław
sł. fil.,*** Bielecki Maryan sł. pr.*** i Igliński St. sł. pr.***

Sąd koleżeński :

Przewodn. Werner Adam sł. pr.

Członkowie: Jurewiczówna Marya sł. fil. i Ks.
Śledziwski Piotr sł. fil.

* na waln. Zgromadzeniu dn. 19. III. skarbnikiem
obrano Ostachowskiego Emilianą sł. fil.

** na tymże Waln. Zgr. na miejsce kol. Wrzoła
wybrano Hozakowskiego Maryana sł. agr.

*** wskutek rezygnacji oznaczonych kolegów wy-
brano na tymże samym Waln. Zgrom. Dudę Franciszka,
Wańkowską Zofię i Antoniego Wrzoła.

Żywni szczytną ideą odrodzenia naszego Narodu, zrzeszyliśmy się w »Polonii«, by rozpocząć pracę odrodzieńczą od podstaw. Jesteśmy głęboko przekonani, iż nie górnotne słowa, szumne programy polityczne, lub walki zaciekle, — lecz cicha pozytywna praca wewnętrzna, gromadząca zasoby materyalne i zwiększająca siły moralne, innemi słowy zbudowanie narodu w podstawach psychicznych, etycznych i ekonomicznych, jest głównem naszym zadaniem narodowem i najprostszą drogą do odrodzenia Ojczyzny. Boć siła polityczna jest wykładnikiem siły społecznej. Tą zaś stanowi poziom moralny społeczeństwa, potężna świadomość narodowa, dobrobyt, oświata, przemysł i handel. Jeżeli tedy sprawa polska zależy w pierwszym rzędzie od stanu narodowego ducha, najważniejszym i najdonioślejszym zadaniem narodowem jest budowanie i kształtowanie duszy polskiej, innemi słowy odrodzenie moralne Narodu. Uświadamiając sobie to dokładnie, my, młodzież polska, zgrupowana

w »Polonii«, zgodnie z wszystką młodzieżą odrodzieńczą w Królestwie, na Litwie i w Galicyi, pojmujemy miłość Ojczyzny i pracę dla Narodu przede wszystkim jako zdobywanie i kształcenie dusz własnych i dusz innych dla wielkiej sprawy odrodzenia narodowego. W kwestyi tedy narodowej dążymy całą duszą do odzyskania niepodległości. Rozumiemy jednak, że podstawą zbrojnego wystąpienia jest zasób sił w naszym społeczeństwie. Głównem tedy zadaniem naszym w chwili obecnej jest te siły wytwarzać i te zasoby gromadzić. Wychodząc przytem z założenia, że prawdziwy, ofiarny patryotyzm wypłynąć może jedynie z czystego źródła miłości cnoty i Boga, będącego ostoją wszelkiej prawości i lepszych dążeń, pragniemy drogą usilnej pracy nad sobą podnieść poziom etyczny wśród naszych członków, chcemy zdrowia moralnego dla najszerszych warstw młodzieży polskiej, kładziemy silny nacisk na kształcenie charakterów. A te szpiżowe charaktery chcemy budować na zasadzie Chrystusowej. Ideałem naszym jest, by wielkie zasady etyczne weszły w krew naszą i przeniknęły do głębi dusz naszych, tak iżbyśmy później na najtrudniejszym stanowisku społecznem czy narodowem stali niezachwiani i nieskalitelni.

W tym celu usiłujemy poznać gruntownie Chryścjanizm, uzasadnić sobie jego podstawowe twierdzenia, pogłębić i utrwalić nasze uświadomienie ka-

tolickie. W życiu wewnętrznem »Polonii« zajmujemy się wiele zagadnieniami religijno-etycznemi, byśmy poznawszy zasady etyki ewangelicznej, mogli je później w życie wcielić. Interesujemy się żywo filozofią narodową, roztrząsamy i dyskutujemy problemy naszego życia narodowego, omawiamy warunki jego rozwoju, żądamy postępu w zaniedbanych dziedzinach jego życia, poznajemy arcydzieła twórczości polskiego ducha.

Co zaś dotyczy kwestyi społecznej, to pielęgnujemy szerokie demokratyczne ideały. Dążyć będziemy w miarę sił naszych do wprowadzenia sprawiedliwości i miłości w układ stosunków społecznych. Pragnęlibyśmy wyzwolić upośledzonych z nędzy i ciemnoty, usunąć analfabetyzm polskiego chłopca, zmniejszyć jego emigracyę podnosząc dobrobyt, wprowadzić czystość w sprawowaniu urzędów publicznych, poprzeć ruch odżydzenia miast, przyczynić się do wyzwolenia przemysłu i handlu z rąk naszych wrogów. Chcielibyśmy wykształcić wśród siebie ludzi zdolnych wskazywać nowe drogi do oświaty i powszechnego dobrobytu. Pragnęlibyśmy :

*Ciałom wszystkim rozdać chleba,
Dusząom wszystkim myśli z nieba.
Nic nie spychać nigdy w dół,
Lecz do coraz wyższych kół
Iść przez drugich podnoszenie,
Bo cel światów — szlachetnienie.*

Z. Krasiński.

Lecz nie chcemy rozgoryczać, jętrzyć i rozwalać wszystko w gruzy. Posługujemy się metodą naprawiania, łączenia, budowania:

*... My chcemy walki, co kraj oświeci
Od piwnic aż do poddaszy!
Co kraj oświeci wiary światłością,
Walki, dla której świat jest miłością,
Zimna rozwaga — nadzieją!
Chcemy los własną kierować dłonią
W walce, wśród której wodzem jest stałość,
W walce dla której praca jest bronią,
A sprzymierzeńcem — wytrwałość.*

J. Ochorowicz.

Określamy krótko nasze stanowisko. »Polonia« jest stowarzyszeniem społecznym, młodzieży polskiej, stojącej na gruncie katolickim i narodowym.

SPRAWOZDANIE OGÓLNE.

W roku sprawozdawczym 1912/13 zajęliśmy się gorliwie pracą wewnętrzną, uważając ją za główną podstawę bytu towarzystwa i najważniejszy czynnik jego pomyślnego rozwoju. Praca ta, wchodząca w program wszystkich sekcji towarzystwa, prowadzoną była w kilku kierunkach. Sekcja odczytowa, przez urządzenie o ile możliwości każdej soboty odczytów, zaznajamiała szerszy ogół członków, a nadewszystko nowowstępujących, z ideologią naszą i stanowiskiem wobec najważniejszych kwestyi bieżących. Oddział Okręgowy Towarzystwa Oświaty Ludowej, przez referaty na poniedziałkowych zebraniach, oraz pracę w związkach rękodzielniczych i po wsiach, wyrabiał członków teoretycznie i praktycznie w zakresie pracy społecznej. Nowo powstała sekcja etyczna rozwinęła intensywną działalność w kierunku uświadomienia katolickiego i wyrobienia charakterów wśród członków. Ta właśnie sekcja wzięła sobie za zadanie wyłącznie pracę wewnętrzną, cichą, budującą od pod-

staw. Sekeya zabawowo-wycieczkowa wreszcie, przez urządzenie zebrzań towarzyskich i wspólnych wycieczek, przyczyniła się w wysokim stopniu do głębszego zżycia się i zacieśnienia węzłów koleżeńskiej łączności. Najpiękniejszym zaś wyrazem tej łączności i serdecznej przyjaźni była uroczystość pięciolecia »Polonii«, połączona ze zjazdem dawniejszych członków towarzystwa i jego założycieli.

Prócz zacieśnienia węzłów koleżeńskich, celem obrad zjazdu był krytyczny pogląd na naszą 5-cio letnią pracę wskazanie, jakie w tej pracy popełniłszy błędy i wytknięcie punktów przewodnich dla pracy naszej na najbliższą przyszłość. Obrady trwały 2 dni. Rozpoczęliśmy je dnia 28. VI. mszą świętą w kościele św. Anny i wspólną Komunią św. W pierwszym dniu w obecności Magnificencji Rektora Zolla (junior), Dziekana wydziału teologicznego ks. dra Zimmermanna, pana Kuratora prof. Brzezińskiego, zagał obrady prezes stowarz. kol. Seroczyński. Na jego propozycję przewodniczenie obradom oddano koledze Janowi Matyasikowi, jako założycielowi i pierwszemu prezesowi Towarz. Po wygłoszonym przez kol. Seroczyńskiego referacie p. t. »Kierunki religijne i polityczne wśród młodzieży polskiej« i po wyczerpującej dyskusji odbyło się zebranie towarzyskie, w czasie którego przemawiali Magn. Rektor Zoll, profesorowie: Brzeziński i ks. Zimmermann, oraz koledzy założyciele i seniorowie.

Drugi dzień obrad zaszczycił swą obecnością Exc. Książe Biskup Sapieha. Rozpoczęto zebranie odczytaniem szeregu listów i telegramów od kolegów, którzy w zjeździe udziału wziąć nie mogli, oraz od ideowo pokrewnych stowarzyszeń słowiańskich.

Referat kol. M. Grzybowskiej p. t. »Nasza pięcioletnia działalność«, był niejako rachunkiem sumienia z dotychczasowej działalności.

Kol. E. Ostachowski w referacie p. t. »Program pracy na najbliższą przyszłość« wytyczył te punkty działalności, na które przedewszystkiem uwagę zwrócić należy.

Odczyt swój streścił w następujących punktach rezolucyi:

1) Zająć się stałą przygotowawczą pracą wśród młodzieży gimnazyalnej; w tym celu obmyśleć program związany ściśle z zasadniczymi założeniami »Polonii«.

2) Zwrócić uwagę na konieczność wewnętrznej pracy w Stowarzyszeniu, na uświadomienie religijne, społeczne i narodowe.

3) Dążyć do nawiązania ściślejszych stosunków z bratnimi organizacjami wśród młodzieży na uniwersytecie krakowskim i innych.

4) Dążyć do zjednoczenia w jeden polski Związek centralny, wszystkich organizacji katolickiej młodzieży narodowej, zrzeszonej w organizacjach analogicznych z »Polonią« krakowską.

5) Zachęca się Wydział do jaknajrychlejszego wprowadzenia w czyn uchwały Walnego Zgroma-

dzenia z dnia 8 marca 1913 tyczącej się własnego organu.

Przy podniosłym nastroju obrady zakończyło przemówienie księcia biskupa Sapiehy, w którym wskazał na wielkie nasze ideały i zachęcał do dalszej wytrwałej pracy, poczem udzielił wszystkim członkom Towarzystwa i obecnym gościom swego pasterskiego błogosławieństwa.

Tego samego dnia popołudniu urządzono wycieczkę do Niepołomic celem sypania Kopca Grunwaldzkiego.

Po za tą pracą wewnętrzną jednak trzeba też było nie zapominać o pracy zewnętrznej, co też mieliśmy na oku.

Wzięliśmy udział w 5-ciu wiecach a mianowicie: 1) w wiecu w sprawie wywłaszczenia, 2) w wiecu w sprawie równouprawnienia kobiet, 3) w sprawie reformy wyborczej, 4) w sprawie mianowania profesorów warszawskich w uniwersytecie lwowskim i 5) w sprawie strajku z powodu mianowania profesorów warszawskich w uniwersytecie lwowskim. Zawsze zaznaczaliśmy jasno i wyraźnie nasze stanowisko, przeciwstawiając się młodzieży liberalno-radykalnej, przeciw strajkowi zaś mieliśmy odwagę jedynie wystąpić nie tylko słowem, lecz i czynem, przybywając na wykłady. W osobnej odezwie nie omieszkaliśmy znów upomnieć się o nasze prawa, podkreślając niebywałą nietolerancję młodzieży radykalnej, która nie dopuszcza nas do międzysto-

warzyszeniowej konferencji przedwiecowej, litylko dlatego, że jesteśmy katolikami.

Wyraz tej nietolerancyi znalazł również swe odzwierciedlenie i na terenie Tow. »Wzajemnej Pomocy Uczniów Uniwers. Jagiell.», instytucyi, jak wiadomo, humanitarnej, ogólno-akademickiej i apolitycznej. Oto wytworzony tam blok z przedstawicieli stowarzyszeń, rej wodzących w wiecowej polityce akademickiej, zapragnął usunąć i niedopuszczyć do Wydziału »Wzajemnej Pomocy« przedstawicieli innych obozów, z blokiem tym niesolidaryzujących się. Cel bloku, mającego za sobą poparcie 5-ciu stowarzyszeń: »Promienia«, »Sodalicyi«, »Spójni«, »Zjednoczenia« i »Znicza« został osiągnięty. W sposób najbardziej nieformalny i niekulturalny uniemożliwiono wybór do Wydziału reprezentantów młodzieży ludowej z »Czytelnii Akademickiej i katolicko-narodowej z »Polonii«. Pobudki takiego postępowania są jasne. Wyraźnie przebiega tu tendencya uczynienia z »Wzajemnej Pomocy« ekspozytury partyjnej. Rzecz prosta, że wobec takiego postępowania i takich uroszczeń, członkowie nasi musieli stanąć w opozycji i to nie tylko w obronie własnych spraw, ale nadewszystko w imię sanacyi niezdrowych stosunków, jakie wytworzyły się na gruncie »Wzajemnej Pomocy«, tej dotychczas najpoważniejszej instytucyi humanitarnej młodzieży polskiej.

Wzięliśmy dalej udział w wiecu katolickim, oraz w sprawach komitetu, przygotowującego zjazd ka-

tolicki w Lublanie. Nadto zajęliśmy się gorliwie akcją, mającą na celu popieranie przemysłu i handlu polskiego. Wogóle wiele się w tym roku sprawozdawczym zapoczątkowało prac, które nadal rozwijają się pomyślnie i niewątpliwie w przyszłości dobre dla Towarzystwa wydadzą owoce.

Jak w latach ubiegłych, tak i w tym roku »Polonia« jako członek »Słowiańskiej Ligi katolickich akademików« utrzymywała bardzo koleżeńskie stosunki ze wszystkimi stowarzyszeniami słowiańskimi na uniwersytetach austriackich.

Hymn Polonii.

Ułożył Dr. K. Lubecki.

*Tobie Chryste i Ojczyźnie
Do ostatniej kropli krwi!
Krzepiąc się w polskiej spuściźnie,
Dalej tam, gdzie Przyszłość łśni!*

*Będziem tak przebojem szli,
Łącząc razem serca bliźnie;
Do ostatniej kropli krwi
Tobie, Chryste i Ojczyźnie!*

*Krzyż nasz wódz, jak słup ognisty,
Biały Orzeł wieszczczy ptak!
Przez zawały, przez burz świsty
W jutrzeńkowy pójdemy szlak....*

Będziem tak przebojem szli i t. d.

*Wesel się wspólna przyjaźni!
Wiwat Wiara, polska młodź!
Cóż nam wrogowie żelaźni,
Którzy moc tę żądni struć?!*

Będziem tak przebojem szli i t. d.

*Świątły, święty Janie Kanty,
Tyś nasz Patron, Ty nam spuść
Z nieba Bożych łask brylanty,
By w-nas duch mógł w siłę rósć.*

Będziem tak przebojem szli i t. d.

KRONIKA ŻAŁOBNA.

Dnia 30 kwietnia rozstał się z tym światem prawie nagle proboszcz w Komorowicach pod Białą

Ks. JÓZEF WALIGÓRA

członek wspierający „Polonii“. Był to człowiek ze wszech miar godny szacunku: jako kapłan, obywatel, Polak. Na swoim trudnym posterunku proboszcza w miejscowości zagrożonej przez Niemców stał twardo jako wierny syn Polski i stróż jej praw narodowych. — Cześć Jego zacnej pamięci.

Ś. † p.

FRANCISZEK KACKI

sl. agronomii.

zmarł dnia 16 października 1912 r. w Najmowie w Prusach Zachodnich, gdzie był na praktyce rolniczej. Podczas swego pobytu w Krakowie jako członek „Polonii“ dał się poznać przez swe gorące umiłowanie ideałów narodowych i ukochanie Ziemi Ojczystej. Wychowany w dusznej atmosferze szkoły pruskiej, przybył do Krakowa, ażeby tutaj u stóp Wawelu zaczerpnąć mocy do wytrwania w pracy, podtrzymującej naszą narodową odporność wobec groźnego zalewu germanizacyi. — Lecz nie danem mu było w całej pełni rozwinąć swych dążeń. W kilka tygodni po powrocie z Krakowa, po krótkich cierpieniach, przeżywszy lat 20, rozstał się z tym światem. — Niech odpoczywa w pokoju.

SEKCJA ODCZYTOWA.

Na barkach tej sekcji spoczęło niewątpliwie jedno z najważniejszych i najbardziej odpowiedzialnych zadań do spełnienia, bo pogłębiania z jednej strony wśród członków »Polonii« uświadczenia w zasadniczych i aktualnych kwestiach religijnych, narodowych, społecznych i politycznych, a z drugiej zaznajamiania szerszych kół młodzieży i starszego społeczeństwa, interesującego się sprawami młodego pokolenia, z naszymi dążeniami, programem i metodami pracy. Jedno i drugie zadanie usiłowała sekcja od początku swego istnienia, a datuje się ono od założenia »Polonii«, spełnić przez urządzenie w stałych odstępach czasu dyskusyjnych odczytów, referatów i pogadanek z różnych wprawdzie dziedzin, ale pozostających jednak w ścisłej łączności z wytkniętym przez »Polonię« polem działania i oddziaływania. Ta rzekoma różnorodność odczytów stała się nawet powodem licznych zarzutów pod adresem sekcji skierowanych. Z nich najważniejszy dotyczy bezplanowości i braku jednolitej myśli kierowniczej przy rozkładaniu i omawianiu tematów. Zarzut zgoła nieuzasadniony. Albowiem stawiając jakąkolwiek sprawę pod rozważanie, chodziło nam jednocześnie o zajęcie względem niej odpowiedniego stanowiska, zgodnego z naszym katolickim i narodowym programem, lub wyjaśnienie stanowiska dawniej już zajętego. Zresztą charakter sekcji i jej zadanie chyba w dostatecznej mierze

wskazują, jaka myśl przewodnia kieruje jej działalnością, ze swej strony możemy zapewnić, że myśl ta była zawsze jaknajsumienniej przestrzegana. Co się zaś tyczy owej bezplanowości — to w pewnej mierze zarzutowi temu możnaby przyznać słuszość, gdyby nie uwzględniło się charakteru sekcji, będącej wyrazem i uzupełnieniem innych poszczególnych sekcji pracujących już systematycznie i w ściśle wyznaczonym kierunku. A zresztą w pogadankach omawiane są częste wypadki z chwili bieżącej, których przecie z góry przewidzieć trudno. Pomimo to jednak na planowość wykładów, obejmujących całokształt chrześcijańskiego poglądu na świat i życie, kładzie się bardzo silny nacisk.

Z pośród wygłoszonych w roku ubiegłym referatów wymieniamy tematy ważniejszych:

kol. ks. C. Pęcherski »Skarga, a miłość ojczyzny«.

kol. Seroczyński. »Nasz program«.

— » Z powodu książki »Bez przyłbicy«.

Ks. Dr. Leopold Lenard. »Sprawa bałkańska«.

p. Al. Bogusławski. »Kwestya ludowa w Królestwie«.

kol. J. Siellawianka: »Z powodu Zjazdu kobiet w Krakowie«.

kol. Ostachowski. »Polonia« a prądy odrodzieńcze«.

p. red. Holeksa. »Sprawa robotnicza w Galicyi«.

kol. red. J. Matyasik. »Reforma wyborcza do sejmu«.

kol. Igliński: »Kwestya żydowska«.

p. pr. Kozłowski. »Europa wobec powstania 1863 roku« i inne.

Staraniem sekcji podczas obrad z okazji 5-cio lecia »Polonii« — ogłoszono 3 referaty: kol. Grzybowska: »Nasza pięcioletnia działalność«. — Kol. Ostachowski: »Nasze najbliższe zadania« i kol. Seroczyński: »Polonia« wobec innych stowarzyszeń ideowych.

Usiłowania, ażeby sekcja odczytowa zajęła się wydawnictwem pisma na razie z powodów od sekcji zupełnie niezależnych, do skutku doprowadzone nie zostały. Jest jednak nadzieja, że w niedalekiej przyszłości sekcja działań ten, tak bardzo ważny, obejmie.

St. Seroczyński

kierownik sekcji.

SEKCJA ETYCZNA.

W kwietniu powstała sekcja etyczna. Ta nazwa może niedokładnie określa jej charakter. Sekcja ta to niejako seminaryum wychowania narodowego, w którym mają się członkowie wyrabiać wewnętrznie i przygotowywać do działalności na zewnątrz. Jako cel w regulaminie sekcji wymieniono uświadczenie, w duchu katolicko-narodowym i wyrabianie charakterów. Do tego celu wiodą: zaznajamianie się z Pismem Świętym, studia apologetyczne, studia filozofii narodowej, historii polskiej, a nade wszystko nauk społeczno-narodowych z szczegó-

niejszem uwzględnieniem spraw polskich. Lecz to dopiero teoria. Nie dosyć bowiem wiedzieć do czego dążyć i jakimi drogami, trzeba hartu ducha i woli by postanowienia w czyn wprowadzić; wyrobienie tego, to drugi dział naszego programu. W Komunii Świętej miesięcznej, wspólnie przyjmowanej czerpią członkowie sekcji pobudkę i siły do postępu. Rozmyślania codzienne z »Naśladowania Chrystusa« lub »Katolika w czynie« uczą ich zastanawiać się, skupiać i głębiej wnikać w wiele zagadnień.

Wierzimy, że hart woli wyrobić można nie rozkazywaniem drugim, lecz sobie samemu przez wyrzeczenie się nałogów i wad. Stąd wyrzeczenie się bezwzględne alkoholizmu, karciarstwa i tytuniarstwa stanowi warunek jeden z najważniejszych w programie sekcji. Abstynencja uczy bowiem ludzi ofiarności ale nie takiej, gdzie *coram publico* grosz się rzuca na tacy, lecz ofiarności z przyzwyczajenia naszych, co niewątpliwie o wiele trudniejszą jest rzeczą. A i ten tylko kto dziś do małych hartuje się ofiar, kiedyś nie zawaha się ponieść i największych.

Zebrania sekcji odbyło się 12, z tych dwa pierwsze zajęła dyskusja na temat regulaminu, następne zebrania wypełnione były niemal w zupełności lekturą Pisma Świętego. Później na posiedzeniach pojawiły się referaty z dyskusją:

Kol. Ostachowski: »Poglądy monistyczne«. Na ten sam temat korreferat kol. ks. Śledziewskiego.

Kol. Ruxerówna: »O księgach pielgrzymstwa«.

Kol. Seroczyński: »O Ewangelii św. Mateusza«.

Nadto odczytano z dzieła ks. Adamskiego: »Substancyalność i nieśmiertelność duszy ludzkiej« ustępo o zmartwychwstaniu ciał z Pisma św. i przeczytano na posiedzeniach Ewangelię św. Mateusza. Tematy historyczne postanowiono ograniczyć jedynie do rozpatrzenia rocznic narodowych, które sekcyja święci wspólną Komunią św. oraz rozważaniem danej rocznicy i jej znaczenia dla narodu. W roku ubiegłym obchodziliśmy tylko jedną taką rocznicę t. j. rocznicę Konstytucyi 3 Maja.

Przewodniczący

Emilian Ostachowski.

SPRAWOZDANIE AKADEMICKIEGO ODDZIAŁU OKRĘGOWEGO

Towarzystwa Oświaty Ludowej przy »Polonii«.

Pracę oświatową wśród ludu i warstw robotniczych prowadziła »Polonia« od początku swego istnienia. Jej członkowie czynny zawsze brali udział w działalności towarzystw oświatowych, jak »T. O. L.« »Polski Związek katolickich uczniów ręko-dzielniczych« i t. p., lecz praca ta była prowadzona dorywczo, niesystematycznie i zazwyczaj na własną rękę. Chodziło, ażeby tym pojedynczym wysiłkom nadać pewien jednolity i zorganizowany charakter. Stąd wyłoniła się myśl utworzenia spe-

cyalnego kółka społecznego, któregoby członkowie planowo i systematycznie wzajemnie porozumiewając się, mogli kontynuować uprzednio rozpoczęte przez się prace, oraz zaprawiać się zawczasu do praktycznej działalności oświatowo-kulturalnej wśród warstw mniej pod tym względem uprzywilejowanych. Wskutek analogicznych celów z »T. O. L.« zawiązane w »Polonii« kółko społeczne po roku istnienia zostało dnia 22 listopada 1912 roku przekształcone na »Akademicki Oddział Okręgowy Towarzystwa Oświaty Ludowej« przy »Polonii«. Tego dnia bowiem odbyło się w obecności Delegata Zarządu Głównego »T. O. L.« JWP. Szambelana Dra Kaz. Lubeckiego konstytutywne zebranie nowo utworzonego oddziału. Oddział »T. O. L.« przy »Polonii«, wskrzeszając niejako tradycję dawnego Oddziału Akademickiego zaraz na wstępie określił sobie program pracy, obejmujący dwa jej zasadnicze kierunki: wewnętrzny i zewnętrzny. Praca wewnętrzna oddziału polega na odpowiednim przygotowaniu się do działalności oświatowej, zaznajomieniu się z jej metodami i przyswojeniu najbardziej skutecznych. Praca zewnętrzna rozpada się na trzy działy:

- 1) prowadzenie stałych kursów oświatowych wśród młodzieży rękodzielniczej i robotniczej;
- 2) urządzenie odczytów popularnych z różnych dziedzin wiedzy dla ludu wiejskiego i robotniczego;
- 3) oprowadzanie wycieczek diatwy szkolnej i innych po zabytkach Krakowa, a w miarę moż-

ności całkowite zaopiekowanie się niemi. Celem przygotowania się do wydatnej pracy zewnętrznej odbywano co tydzień w poniedziałki od godz. 7—8 zebrania, na których bądźto wygłaszano odpowiednie referaty, bądźto czytano stosowne dzieła. Zebrań takich odbyło się w ciągu roku 1912/13 ogółem 19. Wygłoszone zostały na nich następujące referaty :

Prof. Józef Gancarczyk, sekretarz Zarządu Głównego »T. O. L.« »Zakres i rodzaj działalności »T. O. L.«

Ks. M. Kuznowicz T. J. »Jak może akademik pracować w stowarzyszeniach młodzieży rękodzielniczej i robotniczej«.

Kol. Seroczyński : »O pismach ludowych w Galicyi«.

Kol. Seroczyński : »O działalności Akademickiego Koła »T. S. L.« (na podstawie sprawozdania rocznego).

Kol. Ostachowski : »O obronie robotnika pod względem moralnym«.

Na posiedzeniach przeczytano wspólnie i dyskutowano następujące broszury :

Stanisław Rymar : »Pogląd krytyczny na dotychczasową działalność oświatową i udział w niej młodzieży«.

Ks. Dziedzic : »Czy socjaliści pójdą na wieś ?«.

Dr. K. Lubecki : »Krakowskie Towarzystwo Oświaty Ludowej«.

Nadto na każdym niemal zebraniu podawano streszczenie i ocenę najważniejszych artykułów z pism ludowych jak »Prawdy«, »Nowego Dzwonka« i »Przyjaciela Ludu«. Poza tem omawiano na zebraniach tematy do odczytów, podawano źródła, wyznaczano prelegentów oraz załatwiano sprawy bieżące. Jedno z zebrania poświęcono specjalnie zaznajomieniu członków z użyciem skioptikonu. Objasnień udzielał p. Tyrpa.

Przechodzimy do działalności zewnętrznej. Staraniem naszego oddziału prowadzone były kursa oświatowe przy »Polskim Związku Katolickich Uczniów Rękodzielniczych« w Krakowie. Objęto następujące lekcye:

Kol. J. Siellawianka: język polski (ortografia i stylistyka 1 godz. tyg.)

Kol. St. Seroczyński Historia Polski 1 godz.

Kol. St. Igliński język niemiecki kurs I. 2 godz.

Kol. R. Hubłówna » » » II. 2 godz.

Kol. J. Nitsch » » » III. 2 godz.

Kol. M. Ruxerówna Historia literatury polskiej 1 godz. tyg.

Prócz tego kol. Jaranowski i Igliński prowadzili lekcye śpiewu w »Związku Terminatorów« na Prądniku Czerwonym, a kol. Wł. Rawdanowicz lekcye gimnastyki w takimże związku na Kazimierzu.

Zwrócić jednak trzeba uwagę, że wszystkie te kursa nie funkcjonowały tak, jakby tego żądać należało; powody były różnej natury: kilkakrotne zmiany prefekta kursów, brak lokalu itp.

Drugim działem naszej pracy zewnętrznej była działalność odczytowa. Z powodu braku sił i odpowiedniego u nich przygotowania nie przedstawia się ona wprawdzie zadawalniająco, ale miejmy nadzieję, że w latach następnych te braki i niedomagania da się usunąć.

W roku szkolnym 1912/13 wygłoszono następujące odczyty:

W Związku Głównym Katol. Młodz. Ręk. Kol. ks. J. Trzaska: Święty Stanisław Kostka, a ideały religijno narodowe młodzieży rękodzielniczej.

Kol. ks. J. Trzaska: Z dziedziny nauk przyrodniczych.

Kol. ks. Śledziwski: O stylach w budownictwie (ze skioptikonem).

Kol. St. Igliński: O edykcie medyolańskim (ze skioptikonem).

Kol. M. Grzybowska: O czytaniu książek.

Kol. K. Chodynicki: 50-ta rocznica powstania styczniowego.

Kol. Seroczyński: Kraszewski jego życie i dzieła

» » O pierwszych gazetach w Polsce.

» » Ucisk kościoła katolickiego pod zaborem rosyjskim.

Kol. Nitsch: O teatrze.

Kol. Ostachowski: »O zjawiskach wulkanicznych«.

Kol. Grodzicki miewał pogadanki z geografii.

W Związku czeladników wygłaszano następujące pogadanki:

Kol. Grzybowska: O potrzebie organizacyi zawodowych.

Kol. Horoszkiewiczówna: Nasz obowiązek samoobrony wobec zalewu żydowskiego.

Kol. Seroczyński: Ks. biskup Ketteler jako twórca ruchu chrześcijańsko-socjalnego; Kwestya żydowska w Polsce, a bojkot żydów w Królestwie; Położenie polityczne polaków pod zaborem rosyjskim.

W Związku młodzieży rękodzielniczej na Kazimierzu:

Kol. Horoszkiewiczówna: Nasz obowiązek samoobrony wobec zalewu żydowskiego; Kazimierz Wielki; Powstanie styczniowe.

Kol. ks. Śledziwski: O samodzielności rękodzielnika.

Kol. St. Igliński: Powstanie listopadowe.

Kol. Jaranowski: O socyalizmie.

Kol. Ostachowski: O zjawiskach wulkanicznych.

Kol. Grzybowska: Jak pracować nad samym sobą.

Nadto urządzono tam wieczorek styczniowy staraniem koleżanek Grzybowskiej, Jurewiczówny i Schreyerówny.

W »Związku terminatorów« na Prądniku w półroczu zimowem wygłaszali odczyty koledzy:

Igliński, Jaranowski, i Grodzicki.

W roku ubiegłym zajęto się również i organizowaniem odczytów po wsiach przy Czytelniach »Tow. Oświaty Ludowej«. Czynny w tym wzięli udział: koledzy K. Chodynicki, Igliński i Seroczyński.

I tak kol. Chodynicki w Gaju pow. Podgórze mówił o »konstytucyi 3 maja«.

Kol. Igliński w Dulowej koło Trzebini o »konstytucyi 3 maja«, w Niegowici o »zgubnych skutkach alkoholu«; »O znaczeniu oświaty w życiu włościanina«.

Kol. Seroczyński w Marcyporębie pow. Wadowice: »O konstytucyi 3 maja«.

Oprowadzaniem wycieczek po Krakowie zajął się kol. Igliński. Ze względu na niezorganizowany jeszcze ten dział pracy, oraz inne zajęcia nie mogliśmy mu jeszcze poświęcić dostatecznej uwagi, pomimo, że doskonale jesteśmy świadomi naglącej potrzeby ujęcia tego działu w ramy określone i zwrócenia nań bacznej uwagi. Niewątpliwie z przyszłym rokiem pracę naprzód posuniemy.

Oprowadzono następujące wycieczki:

Z Królestwa Polskiego 30 osób; ze Szczucina wycieczka szkolna 120 osób; z Niegowici 140 osób; z Marcyporęby 70 osób.

Oddział nasz zajął się również i rozlokowaniem wymienionych wycieczek w Krakowie. Przy oprowadzaniu wycieczek baczna zwracano zawsze uwagę nie tylko na pamiątki narodowe, ale i religijne z naszej przeszłości.

Oddział liczy 21 członków.

Sekretarka

W. Horoszkiewiczówna.

Przewodniczący

St. Seroczyński.

SEKCYA ZABAWOWO - WYCIECZKOWA.

Rok ubiegły w rozwoju sekcyi zabawowo-wycieczkowej zaznaczył się nader korzystnie. Oprócz dostarczenia miłej rozrywki dla ogółu członków na wspólnych wieczorkach, herbatkach towarzyskich lub wycieczkach, przyczyniła się sekcyja w znacznej mierze do przysporzenia funduszków niezbyt zasobnej kasie »Polonii«. Uznając potrzebę ściślejszego zorganizowania sekcyi i oparcia jej na trwałych podstawach, — ułożono regulamin, zatwierdzony przez Wydział, którego główne punkty są następujące:

»Zadaniem sekcyi zabawowo-wycieczkowej jest dostarczenie członkom »Polonii« godziwych rozrywek przez urządzenie wieczorków, zabaw, wycieczek krajoznawczych i t. p.

Zebrania odbywają się co miesiąc. Omawiane są na nich sprawy wewnętrzne sekcyi, odczytywane przez członków referaty z dziedziny krajoznawstwa, obmyślane sposoby obchodzenia przez »Polonię« rocznie kościelnych i narodowych i t. p. Przewodniczącym sekcyi jest z zasady gospodarz, względnie gospodyni »Polonii«. Jego zastępcę i sekretarza obiera się z pośród członków sekcyi.«

Rok sprawozdawczy rozpoczęła sekcyja urządzeniem uroczystego obchodu ku czci ks. Piotra Skargi z okazji 300-ej rocznicy jego zgonu. Był to hołd złożony przez młodzież katolicką zorganizowaną w »Polonii« temu nieśmiertelnemu kaznodzieji i prorokowi narodowemu. Hołd skromny, wprawdzie, ale

płynący zato z gorącego i głębokiego przejęcia się wskazaniem tego opatrnościowego księdza, wielkiego z wielkich. Na początku listopada zwyczajem dorocznym odbył się wieczorek zapoznawczy. Dla członków zamiejscowych spędzających święta Bożego Narodzenia w Krakowie urządzono wspólną wilię w gościnie nam użyczonej sali Jadalni Polskiego Związku Katolickich Uczniów rękodzielniczych przy ul. św. Tomasza l. 31, a w kilka tygodni później po rozpoczęciu się wykładów na Uniwersytecie wraz z »Czytelnią katolicką polską« — wspólny opłatek dla wszystkich członków.

Celem dostarczenia »Polonii« funduszy na spłacenie, ciążących na niej długów, powstała w połowie grudnia myśl urządzenia w karnawale jakieś większej zabawy, pikniku czy balu. Zawiązany w tym celu ściślejszy komitet przy czynnym współudziale niestrudzonej i oddanej zawsze »Polonii« JW. Pani Stanisławowej Gąsiorowskiej zabrał się do energicznej działalności, której rezultatem było urządzenie dnia 23 stycznia w bezinteresownie użyczonej sali Towarzystwa Technicznego Balu »Żywego Kwiatka« na cele »Polonii« pod łaskawym protektorem J. Wielmożnej Pani Rektorowej Fryderykowej Zollowej i Jego Ekscelencyi Hr. Stanisława Tarnowskiego. Dzięki niebywałej gorliwości J. Wielmożnych Pań Gospodyń i Komitetu bal udał się znakomicie, zarówno pod względem towarzyskim jak i kasowym. Czysty dochód 600 koron może być

tego najlepszym dowodem. Czujemy się przeto w obowiązku złożyć na tem miejscu raz jeszcze najserdeczniejsze podziękowania J. E. hr. St. Tarnowskiemu, JW. PP. Rektorstwu Zollom za objęcie protektoratu, J. Wielmożnym Paniom Gospodyniom, w szczególności pani Gąsiorowskiej, Świetnemu Zarządowi Towarzystwa Technicznego i wszystkim tym, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do uświetnienia zabawy.

Dalsza działalność sekcji zaznaczyła się przy urządzeniu uroczystego wieczoru ku upamiętnieniu 50-ej rocznicy powstania 1863 roku, na którym słowo wstępne wygłosił kol. Kaz. Chodynicki, a p. prof. Dr. Stanisław Kozłowski piękny i zajmujący odczyt na temat: »Mocarstwa europejskie wobec powstania 63 roku«.

W czasie karnawału urządzono kilka herbatek towarzyskich, a w połowie kwietnia »Święcone« dla członków, które zaszczylicili swą obecnością J. Magn. Rektor Zoll. Ks. profesor Zimmermann, p. Szambelan Dr. Kaz. Lubecki i inni.

Z początkiem maja rozpoczął się sezon wycieczek. Oprócz szczegółowego zwiedzenia niektórych zabytków i pamiątek Krakowa (katedra i zamek na Wawelu, biblioteka Jagiellońska, ruiny kościołów św. Agnieszki i św. Jadwigi i t. d.) sekcya organizowała prawie co tydzień wycieczki w dalsze lub bliższe okolice Krakowa jako to: do Tyńca, Kalwaryi i Lanckorony, Skały Kmity, Bolechowic, do

ruin Zamku Tenczyńskiego, Czerny, Niepołomic, Tarnowa i Wiśnicza. Przeciętna ilość uczestników na wycieczkach 8—16 osób.

Przy oprowadzaniu po Krakowie objaśnień udzieliali pp. Szambelan Dr. Lubecki, Inżynier Kornel Stroka i Dr. M. Gielecki.

W czerwcu odbył się wieczór muzykalno humorystyczny przy łaskawym współudziale p. Stanisławy Heumann, p. Olgi Różańskiej, p. E. Schreyerówny oraz panów: Felsztyńskiego i Jasno.

Z okazji 5-tej rocznicy założenia Polonii i dwudniowego wskutek tego obchodu, zajęła się sekcya przyjęciem gości, urządzeniem komersu i zorganizowaniem wycieczki do Niepołomic celem sypania kopca grunwaldzkiego.

Prawie wszystkie wieczorki odbywały się w lokalu »Czytelnia katolickiej polskiej« i cieszyły się dużem powodzeniem. Urozmaicały je zawsze gry towarzyskie i popisy muzykalno-wokalne członków oraz zaproszonych osób.

W wycieczkach oprócz dość liczego stosunkowo grona członków brało udział sporo gości z poza »Polonii«.

Na zakończenie godzi się jeszcze wspomnieć o urządzonym staraniem sekcji przy współudziale JW. Pani Profesorowej Dziewickiej Wieczorku pożegnalnym dla kol. Stanisława Jaranowskiego, gorliwego skarbnika »Polonii«, — udającego się na studia teologiczne do Pelplina. Opuszczającego Kraków

kolegę, zegnali w imieniu zebranych: pani Dzie-wicka, kol. Seroczyński i kol. ks. Śledziwski.

Wszystkim koleżankom i kołegom, którzy w miarę możności spieszyli mi zawsze z pomocą w pracach sekcyi, szczególnie kol. Hozakowskiemu, składam na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Przewodnicząca sekcyi zabawowo-wycieczkowej

Janina Siellawianka.

SEKCYA ABSTYNENCKA.

Czynność sekcyi abstynenckiej nie była tak wydatną, jakby tego życzyć sobie należało. Powodem tego mała liczba członków w niej pracujących i brak zapału do walki z alkoholizmem. W ubiegłym roku miał dłuższy referat kol. Raduński o ks. Markiewicz. Referat ten odczytywano przez kilka posiedzeń, poczem następowała dyskusya. Koleżanka Prysakówna Jadwiga, wygłosiła odczyt na temat:

»Father Mather, apostoł trzeźwości w Irlandyi».

Później odczytywano na posiedzeniach artykuły z kwartalnika p. t. »Walka z alkoholizmem«, z »Wyzwolenia« i innych czasopism abstynenckich, nad którymi toczyła się zazwyczaj szczegółowa dyskusya. W roku tym przybyło trzech nowych członków, ubyło 10 z 17 z ubiegłego roku, bądź z przyczyny przeniesienia się na inny uniwersytet, bądź z powodu ukończenia tegoż.

Stan kasy kółka przedstawia się następująco:	
Wkładki członków	10'20 K.
Pozostałość z ubiegłego roku	4'84 »
Razem	15'04 K.
Prenumerata pism	7'05 »
Pozostałość na rok następny	7'99 K.

Przewodniczący

Ks. Jan Trzaska.

KOMISYA INFORMACYJNA.

W pięcioletnim okresie czasu działalności »Polonii« udzielono bardzo wiele różnych informacji osobom zwracającym się po nie do Towarzystwa. Czynności te wykonane były przez sekretarza, ewentualnie przez dorywczo wybraną komisję. Ze względu jednak na pożyteczną pracę ogólną i na stałe i częste zapotrzebowania informacji, postanowieniem Wydziału powołaną została do życia w r. 1913 »Komisya informacyjna«. Zadaniem jej zebrać i udzielać możliwie najbardziej szczegółowych wiadomości, dotyczących się przeważnie życia młodzieży akademickiej w Polsce, na Litwie i za granicą, jakoteż pośredniczyć w wyszukiwaniu pracy (korepetycje, kondycje etc).

W sprawie studyów na uniwersytecie udzielono podczas wakacji 47 piśmiennych odpowiedzi. Z tego do Królestwa wysłano 31 listów, do Galicyi 11 i 5 do Wielkopolski.

Na miejscu udzielono 12 kolegom informacji, pomagając im przy zapisie na uniwersytet.

Ze względu na wydatki, jakie są połączone z udzielaniem wiadomości, ogłoszeniem w dziennikach o udzielaniu informacji na posiedzeniu Komisji Informacyjnej uchwalono wysyłać odpowiedzi po otrzymaniu marek z Królestwa w kwocie 15 kop., Poznańskiego 20 fen.

BIBLIOTEKA.

W dążeniu do nieustannego zaopatrywania naszej biblioteki w wartościowe dzieła i podręczniki niezbędne w pracy samokształceniowej naszych członków — sprowadziliśmy i w tym roku kilkanaście książek na ogólną sumę 62 K. 86 halerzy. Oto ważniejsze z nich: »Dzisiejsze zadania katolicyzmu«.

Ks. Morawski: »Podstawy etyki i prawa« »Jedno stulecie« ruch wszechświatowy w ciągu XIX w.

Józef Milewski: »Zagadnienia polityki narodowej«.

W. Kosiakiewicz: »Z powrotem«. »Tak uczy kościół święty.

Ks. Spiellmann: »Tajemnica spowiedzi« powieść.

T. Jeske Choiński: »Poznaj żyda«.

Ks. Dziedzic: »Żyd we wsi«.

Foerster: »Studenci wobec katolicyzmu« i inne.

Na wniosek komisji bibliotecznej, za aprobatą Wydziału, zestawiono nowe katalogi, co zajęło dość dużo czasu i pracy. Gorące wyrazy podziękowania winien jestem złożyć na tym miejscu p. Prysaków-

nej i kol. Rawdanowiczowi za pełną poświęcenia pomoc w porządkowaniu i katalogowaniu naszej biblioteki.

Biblioteka »Polonii« liczy około 310 dzieł. Dokładnego zestawienia wartości biblioteki nie byliśmy już w stanie przeprowadzić — z konieczności przekazujemy tę sprawę następnej komisji bibliotecznej.

Wśród członków »Polonii« zainteresowanie się biblioteką było duże.

W skład komisji bibliotecznej wchodzi kol. ks. Trzaska i Antoni Wrzoł i niżej podpisany

Bibliotekarz:

Antoni Tomechna.

CZYTELNIA.

Jak w latach poprzednich tak i w roku ubiegłym pisma pobieraliśmy bądź za całkowitą opłatą, bądź za zniżoną, bądź za uiszczeniem kosztów przesyłki, bądź całkiem gratis.

Z dzienników otrzymywała »Polonia«: »Czas«*, »Dziennik Poznański«*, »Echo przemyskie«***, »Gazeta kołomyjska«***, »Gazeta grudzieńska«***, »Gazeta warszawska«*, »Głos Narodu«**, »Gwiazdka Cieszyńska«***, »Nowa Reforma«*, »Polak-Katolik«*** »Reichspost«*, »Słowo«*, »Słowo Polskie«*.

Z czasopism: »Ateneum Kapłańskie«***, »Biblioteka Warszawska«*, »Filareta«*, »Iskra«*, »Kronika powszechna«***, »Kronika rodzinna«*, »Myśl katolicka«***, »Nasz przewodnik«***, »Prawda«*, »Myśl robotnicza«***, »Prąd«*, »Przegląd powszechny«***,

»Nowy Dzwonek«*, »Przyjaciel ludu«, »Skaut«, »Sociale Studentblätter«, »Stowarzyszenie«***, »Studencka Hlidka«***, »Świt«***, »Tygodnik Ilustrowany«*, »Tygodnik Rolniczy«***, »Walka z alkoholizmem« »Wyzwolenie«*, »Zarzewie«, »Zora«***, »Pracownik polski«**.

Korzystano z czasopism »Czytelni katolickiej«: »Gazeta lwowska«, »Gazeta toruńska«, »Gazeta kościelna«, »Dwutygodnik Katechetyczny i Wychowawczy« »Wiadomości Salezyjańskie« »Miłosierdzie chrześcijańskie« »Przegląd polski« i innych.

Redakcyom, nadsyłającym nam cenne swe czasopisma gratis lub za zniżoną opłatą, składamy najserdeczniejsze podziękownia.

Roczniki miesięczników naukowych i pism młodzieży przekazywała Czytelnia do Biblioteki »Polonii«. Niektóre z pism były podprenumerowane przez członków. Artykuły o »Polonii« ukazujące się w pismach umieszczaliśmy w archiwum »Polonii«. Wszelkim zapotrzebowaniom kolegów w sprawie czytelni staraliśmy się zawsze w miarę możliwości zadość uczynić.

Czytelniany:

Józef Nitsch.

SPRAWOZDANIE KOMITETU BUDOWY DOMU „POLONII“.

Zdając sobie doskonale sprawę z doniosłości istnienia własnego domu Twa, postanowiliśmy w tym roku wprowadzić w życie myśl, rzuconą na jednym

z posiedzeń Wydziału r. 1911/12 »wzniesienia własnego domu, a tem samem stworzenia stałego, silnego ogniska, promieniującego tęgością zasad i czystością życia na ogół naszych współkolegów na wzór uniwersytetów zagranicznych posiadających już takie placówki«.

Do zapoczątkowania akcji pobudziła nas rezolucya zapadła na II-gim Kongresie Maryańskim w Przemyśle zgłoszona przez ks. Kotulę na obradach sekcji akademickiej o brzmieniu :

»Drugi kongres maryjański uznaje potrzebę budowy domów akademickich, katolickich we Lwowie i w Krakowie, stojących pod zarządem ludzi o przekonaniach katolickich, wychowujących młodzież akademicką po katolicku, wzywa społeczeństwo, aby przystąpiło do tego dzieła« oraz silny nacisk, kładzie on na budowę takich domów w czasie obrad sekcji akademickiej na Kongresie eucharystycznym w Wiedniu.

Dzięki kol. Adamowi Wernerowi, który z nieustrudzoną energią oddał się pracy i nią pokierował, stworzyliśmy w Łonie T-wa tymczasowy »komitet budowy domu »Polonii« z kol. Wernerem na czele ograniczający zapoczątkowaną swą pracę w r. 1912 do zbierania składek wśród członków T-wa i osób dla T-wa życzliwie usposobionych.

W styczniu r. 1913 wydał komitet nakładem 170 K. znaczki 4-ro i 6-cio hal. z podobizną biblioteki Jagiellońskiej, któreto znaczki rozsyłał do

osób każdej dobrej, katolickiej i narodowej akcji przychylnych, wraz z odezwą następującej treści:

Dwa lata upływa, gdy w głośniejszą na całą Polskę sprawę Ks. Profesora Zimmermanna, wrogi nam internacjonalizm, przyjąwszy pod swe opiekuńcze skrzydła wszystkie czynniki antychrześcijańskie, antyspołeczne i antynarodowe, — skojarzywszy je razem, uczynił potężny zamach na charakter swoisty naszej prastarej Jagiellońskiej uczelni, charakter polsko-katolicki.

Atak się nie udał, lecz mało brakowało, by osiągnął skutek zamierzony. Fala wrogiej polskiemu duchowi agitacji była tak silną, że pod jej naporem trzeszczały zamknięte podwoje »Almae Matris« — tego ogniska narodowego naszej nauki.

Młodzież katolicko-narodowa spełniła swój święty obowiązek wobec Boga i Ojczyzny, stając w szeregi by odeprzeć atak, znajdując wszędzie uznanie i poklask. Zrozumiano jednak zaraz, iż by nie dopuścić do podobnych incydensów na przyszłość. by falę liberalizmu i radykalizmu, rozlewającą się szeroko w życiu młodzieży akademickiej i porywającą coraz to nowe jednostki idące na lep szumnych haseł — powstrzymać i cofnąć — to trzeba budować tamy nieprzeparte, twierdze niezdobyte, stojące na straży naszych wielkich ideałów »Boga Ojczyzny«.

Nadeszły czasy, gdy niedosyć być Katolikiem i Polakiem, lecz trzeba pracy Katolików i pracy

Polaków i to nie rozbieżnej, lecz skupionej, pracy wspólnej, silnej i konsekwentnej, której celem jak wszędzie tak szczególnie tu w życiu akademickiem naszej Jagiellońskiej Wszechnicy, walka zwycięska w obronie ideałów naszych, walka zdobywcza o zastępy tych chwiejnych, którzy niepewne kroki stawiając w pierwszych latach swoich studyów pościągnięci w stronę t. zw. »postępu« rzekomego, giną na zawsze dla Kościoła i Narodu.

To też w dzisiejszych czasach troska o młodzież akademicką stać się winna najbardziej nagłą i piekącą sprawą do załatwienia w akcji chrześcijańsko-społecznej. I rzeczywiście taką sprawą się staje za granicą: w Niemczech, Francji i Belgii, gdzie za najważniejszą potrzebę w tym względzie uznano potrzebę i konieczność stwarzania stałych ognisk domowych, gdzieby młodzież katolicka mogła się skupiać i w odpowiedniej czystej atmosferze podnosić się i kształcić na duchu.

Na ostatnim też Kongresie Eucharystycznym w Wiedniu na obradach sekcji akademickich, budowę domów dla katolickiej młodzieży akademickiej w środowiskach uniwersyteckich, uznano słusznie jako najważniejsze zadanie do spełnienia w dobie dzisiejszej, przed którem na razie wszystkie inne winny być usunięte na plan dalszy.

Na gruncie przeto tych założeń powstała w »Polonii«, Tow. polskiej młodzieży katolickiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie chwalebna

myśl wzniesienia własnego dachu nad głową, — stworzenia pewnej i stałej podstawy swego bytu, a tem samem silnej ostoji życia katolicko-narodowego na gruncie naszego Uniwersytetu, ostoji, któraby przez swą materyalną siłę tem większy wpływ rozciągała wokoło, a pomnażała szeregi tych dla których hasło »Tibi Christe et Patriae« stanowi drogowskaz życia.

Dlatego też z braku własnych dostatecznych funduszków — ośmielamy się przesłać JWP

tych kilka marek, z uprzejmą prośbą rozsprzedania ich w gronie Swych Zacnych Znajomych i łaskawego nadesłania załączonym przekazem wdzięcznego datku na ów cel. — Gdyby zaś JWP. nie był łaskaw uczynić zadość naszej prośbie, prosimy uprzejmie o zwrot nadesłanych marek.

Prezes Towarzystwa	Sekretarz Towarzystwa
<i>Stanisław Seroczyński.</i>	<i>W. Horoszkiewiczówna.</i>

Prócz tego urządził komitet loteryę fantową wśród członków »Polonii« która skromnym wprowadzie dochodem przyczyniła się jednak do powiększenia małego dotąd jeszcze funduszu, mamy nadzieję, że skoro z pewną sumą zebranych pieniędzy staniemy przed społeczeństwem, ono nam pomocy udzieli i przyczyni się niewątpliwie do tego, że w krótkim czasie stanie w Krakowie dom, będący prawdziwym dobrodziejstwem dla katolicko-narodowej młodzieży uniwersyteckiej.

STAN KASY.

DOCHÓD:

Zebrano w Polonii	92 K. 64 h.
Z loteryi fantowej	102 K. 80 h.
Za sprzedane znaczki	1152 K. 94 h.
Razem	1342 K. 38 h.

ROZCHÓD:

Koszta wyd. znaczków	170 K. — h.
Koszta przesyłek	81 K. 18 h.
Razem	251 K. 18 h.

ZESTAWIENIE:

	1348 K. 38 h.
	251 K. 18 h.
Czysty dochód:	1097 K. 20 h.

Z funduszu zebranego umieszczono: na książeczkach wkładek powiatowej kasy oszcz. w Krak.

l. 90135 — 770 kor. 88 h.

l. 97711 — 326 kor. 32 h.

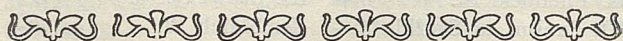
Ponizej podajemy wykaz datków, nadesłanych za znaczki:

Anczyc W.	5.—	O. Bobrowski G.	20.—
Bartakówna H.	1·50	Dr. Buzdygan M.	5.—
X. Babraj J.	3.—	Będzikiewicz T.	3.—
Beldowski W.	9.—	X. J. Bugiel St.	10·06
OO. Bernard. z Alwerni	5.—	Bujas J.	1·50
OO. Bernard. z Krakow.	2.—	Ks. Dr. Caputa J.	10·06
OO. Bernardyni z Kal-		Dr. Caro L.	3.—
waryi Zebrz.	6.—	Ks. Chmiek	3.—
X. Kam. Błonarowicz J.	10.—	OO. Cystersi	10.—
Dr. Borowczyk F.	1·50	Ks. Czyżewski O.	3.—

Dąbrowski M.	10—	Ks. Kamski Fran.	20—
Dębowska A.	3—	Ks. L. Kasprzyk	3—
Dębicki K.	2—	OO. Kameduli	3—
X. Dębowski M.	4—	Dr. Komorowski B.	2—
OO. Dominikanie	5—	Kloska St.	12·69
X. Dutkiewicz St.	20—	Kuczmierczyk J.	3—
Engelman H.	1·60	Kulewski St.	30—
Fallenbüchl J.	1·50	Kurkiewicz J.	1·50
Prof. Dr. Xaw. Fierich	6—	SS. Klaryski	3—
OO. Franciszkanie	5—	Kurkiewicz A.	2—
X. Dr. Frelek P.	10—	Ks. Kujot	7·80
Br. Götz J.	5—	Ks. Kulig Z.	3—
Grodzicki W.	3—	OO. Kapucyni	3—
Goliński J.	3—	OO. Karmel. z Czernej	3—
Ks. Górny J.	3—	Ks. Koleński A.	5—
Ks. Górkwicz	2—	Ks. Królikowski E.	3—
Ks. Dr. Górka J.	5·40	Ks. Kromer A.	2—
Ks. Hasse	3·90	Kuźmińska M.	7·50
Herjadin	4·50	Ks. Ligeza J.	5—
Hladyówka L.	1·50	Ks. Lubelski J.	5—
Hozakowski B.	7·80	Ks. Lubomęski	4·50
Ks. Dr. Hozakowski	10—	Lazar L.	5—
Jadowski P.	3—	Ks. Lenart A.	2—
Ks. Jarynkiewicz	1—	Hr. Lanckoroński	10—
Jarra M.	3—	Ks. Lang A.	4—
Jahoda R.	1—	Ks. Librewski	3—
Jaranowski St.	1—	Ks. Luraniec	3—
Ks. Jelonek W.	1·50	Ks. Lenart A.	2—
Dr. Jaskowiec	5—	Ks. Lesiński J.	3—
Ks. Jaciaszek M.	3—	Lisowiecki M.	10—
OO. Jezuici	3—	Lichaczewska H.	1·80
Ks. Kan. Jurkowski L.	3—	Lichaczewska M.	3—
J. Juszczakowie	3·50	Lichaczewski T.	2—
Jędrzykiewicz W.	5—	Marcewski W.	1·50
Igliński S.	4·89	S. Miłosierdzia	6—

S. Mił. Mackiewicz A.	3.—	Pietrzak J.	10.—
Ks. Dz. Macko A.	5.—	Poller W.	1·50
Ks. St. Makowski	3·60	Dr. Poźniak St.	3.—
Ks. Meus St.	1.—	Ks. Puchała J.	3.—
OO. Misyonarze	5.—	Ks. Prugar W.	1.—
Hr. Mycielski W.	10.—	Br. Przychodzki J.	1·98
Hr. Mycielski J.	3.—	Ks. Pustelnik	10.—
Myczkowski St.	3.—	OO. Redemptoryści	5.—
Mayer A.	7·04	Dr. Rudziński	3.—
Ks. Magiera	10.—	Redyk W.	1.—
Ks. Mac J.	6.—	Ks. Rajda A.	2·40
Ks. Mazur	5.—	Ks. Rybka K.	3.—
Ks. Dr. Mysor Wł.	4·50	Rządca i Chmurski	1·50
SS. Miłosierdzia Matki		Dr. Rutkowski K.	5.—
Bożej	10.—	Ks. Rozwadowski	5.—
Ks. Miodoński J.	3.—	Ks. Rzymelka J.	50.—
Ks. Dr. Mazanek J.	3.—	Satalecki W.	10.—
SS. Nazaretanki	3.—	Dr. Szarski H.	3.—
PP. Norbentanki	10.—	Sauer Fr.	2.—
Niesiołowski K.	5.—	OO. Salwatoryanie	10·06
X. Niesiołowski	5.—	Ks. Siedlecki W.	4.—
Dr. Nitsch R.	3.—	Ks. Siuda A.	3.—
Dr. Nieć Wł.	1·50	Ks. Smolarski W.	4.—
Nowak A.	3.—	Skórczewski i Polak.	2.—
OO. Palatyni	2.—	Schiller Leon	5.—
Ks. Pałka	3.—	Schwendnerowie	2.—
Ks. Pawłowski I.	5.—	Szczerbowski F.	1·50
Ks. Piechnik J.	3.—	Solski L.	2.—
Piasecki A.	2.—	Sędzimir M.	3.—
Porębski & Zimler	2·90	Dr. Szalay L.	1.—
Piotrowski T.	3.—	Szołajska W.	4·50
Rad. Pieniążek Cz.	2.—	Dr. Szuman L.	12.—
Pluciński J.	11·75	Szuman W.	11·75
Ks. Pilchocki St.	3.—	Ks. Szewczyk J.	3.—
OO. Paulini ze Skalki	3.—	Ks. Staich W.	3.—

Ks. Sękowski	10.—	Walczak M.	1:50
Ks. Skwarczyński	10.—	Hr. Wodzicki A.	10.—
Ks. Solecki L.	1.—	Ks. Witkowski A.	3.—
Ks. Sidor M.	2.—	Dr. Wojciechowski T.	10.—
Ks. Dr. Świdorski F.	1:50	Dr. Wierzbowski T.	—,06
Ks. Szuman H.	6.—	Ks. Wielebiński J.	12.—
Sienkiewicz H.	20.—	Ks. Walczyński St.	5.—
Hr. Szeptycki J.	3.—	SS. Wizytki	5.—
Ks. Stankiewicz	10.—	Ks. Wilczkiewicz	5.—
OO. Salezianie	3.—	Ks. W. G. z Ameryki	15.—
Ks. Teper	4.—	Ks. Vrana Wł.	4.—
Ks. Twardowski	5.—	Ks. Vrana E.	2.—
Ks. Tobiasiewicz J.	3.—	Ks. Zieliński S.	3.—
SS. Urszulanki	3.—	OO. Zmartwychwstań.	5.—
Dr. Więckowski R.	4:50	Dr. Zakrzewski F.	11:70
Dr. Wrzoł	8.—	Hr. Zamoyski Z.	3:20
Werner B.	1:50	X. X.	3.—
Werner A.	1:50		

SPRAWOZDANIE KASOWE

od 1 listopada 1912 do 31 października 1913.

Sprawozdanie kasowe za czas od

Dochód		K.	h.
1.	Wpisowe członków	18	—
2.	Wkładki członków zwyczajnych .	327	44
3.	Wkładki członków wspierających	222	76
4.	Dary	176	20
5.	Z wieczorków, odczytów, i t. p.		
	Balu »Żywego Kwiatka« . . .	645	97
6.	Za odznaki »Polonii«	29	40
7.	Za statuty Towarzystwa	3	—
8.	Podprenumerata czasopism . . .	4	—
9.	Bonifikacya »Dziennika Poznań- skiego«	15	—
10.	Pozostałość z roku ubiegłego . .	19	28
Suma dochodów		1461	05

Majątek stowarzyszenia:

Fundusz żelazny .	K.	100	—
Pozostałość kasowa	K.	16	89
Wartość biblioteki	K.	1104	86
Wartość inwentarza	K.	982	60
Razem	K.	2204	35

Komisya

Elz. Schreyerówna,

1 listopada 1912 do 31 października 1913.

Rozchód		K.	h.
1.	Czynsz za lokal	55	—
2.	Utrzymanie lokalu	51	—
3.	Prenumerata czasopism	197	52
4.	Książki do biblioteki	62	86
5.	Wydatki sekretaryatu	74	92
6.	Wydatki Komisji informacyjnej .	4	80
7.	Za odznaki »Polonii«	60	—
8.	Druki	14	—
9.	Wkładki do towarzystw	62	—
10.	Urządzanie wieczorków, wycie- czek i t. p.	70	90
11.	Kwota uchwalona przez Wydział dla Kółka Ośw.	10	—
12.	Wydatki gospodarskie	28	96
13.	Splata pianina	94	—
14.	Splata biblioteki	500	—
15.	Splata długów w drukarni . . .	158	20
		1444	16

Zestawienie:

Dochody	K.	1461	05
Rozchody	K.	1444	16
Pozostałość	K.	16	89

Em. Ostachowski
skarbnik.

W. Horoszkiewiczówna
sekretarka.

St. Seroczynski.
prezes.

kontrolująca:

Fr. Duda, Antoni Wrzoł.

Spis członków Polonii.

- A. Członkowie honorowi:** Dr. Morawski K. Prof. Uniw.
J. Eks. Hr. Tarnowski Stan. Maślancówna Zofia.
Prof. Uniw. prezes Akad. Müller Józef.
umiej. Ks. Nalepa Alojzy.
Ks. Rzymelka J. Misyonarz. Ks. Pasek Jan.
Podlewski Wincenty.
- B. Członkowie wspierający:** Prysakówna Jadwiga.
Bandrowska Marya. Ks. Dr. Spis St. Prof. Uniw.
Bartynowski Maryan. Ks. Szuman Henryk.
Dr. Bilezewski Józef Najp. Hr. Tyszkiewicz Feliks.
Arcybiskup lwowski. Dr. Wicherkiewicz Bolesław,
Dr. Brzeziński J. Prof. Uniw. Prof. Uniw. Radca Dworu.
Ks. Dr. Caputa Józef. Dr. Windakiewicz Stanisław.
Ks. Dr. Chotkowski Wład. Prof. Uniw.
Czarnecki Jan. Ks. Wielebiński.
Książę Czartoryski Zygmunt Hr. Zamoyski Andrzej.
z Rokosowa W Ks. Pozn.
- C. Członkowie seniorowie:**
Dr. Fierich K. Prof. Uniw. Dr. Estreicher Marya.
Gąsiorowska Kazimiera. Fopp Tadeusz redaktor w So-
Gutkowska Antonina. snowcu.
Jasiński Stanisław. Maciszewska Helena.
Jeleński Szczepan. Kloska Jan.
Jeska Klara. Kloska Stanisław.
Ks. Dr. Korzonkiewicz Jan Matyasik J. redaktor w Kra-
Prof. Uniw. kowie.
Kulewski Stanisław. Dr. Maciszewski Bolesław
Makowski Edmund. lekarz.
Ks. Masny Jan. Dr. Morus Adam lekarz.
Maciejowiczówna Janina.

Pietrzak Józef Stanisław.
 Potkański Antoni.
 Sędzierski Leonard Prof.gim.
 Stasiniewicz Stefan.
 Szafrąńska Kazimiera Prof.
 w Krakowie.
 Szafrąńska Zofia Prof. w Kra-
 kowie.
 Werner Adam.

D. Członkowie zwyczajni:

Ankiewicz Jan sł. fil.
 Dobosz Bronisław sł. pr.
 Duda Franciszek sł. teol.
 Gotwald sł. fil.
 Grzybowska Marya sł. fil.
 Garycki Franciszek sł. fil.
 Grodzicki Ludwik sł. fil.
 Gruszka Henryk sł. pr.
 Horoszkiewiczówna Walen-
 tyna sł. fil.
 Hubłówna Romualda sł. fil.
 Igielski Piotr sł. fil.
 Jaranowski Stan. sł. teal.
 Janik Stanisław sł. fil.
 Jędrzejewski Klemens sł. fil.
 Jurewiczówna Marya sł. fil.
 Juszczyk Józef sł. agr.
 Jochymczyk Adam sł. fil.
 Kornecki Wilhelm sł. pr.
 Kornecki Maryan sł. pr.
 Kowalska Lidya sł. fil.
 Karasiewicz Wład. sł. teol.
 Kęłowski Stanisław sł. fil.
 Link Józef sł. agr.

Maciejewiczówna Janina.
 Mikiewiczówna Irena sł. fil.
 Mikułowski Jan sł. pr.
 Mucha Józef sł. pr.
 Matej Franciszek sł. pr.
 Mioduszewski Hen. sł. med.
 Navratil Władysław sł. pr.
 Nitsch Józef sł. fil.
 Ostachowski Emilian sł. fil.
 Osmolówna Wanda sł. fil.
 Ks. Pęcherski Cezary sł. fil.
 Płokarz Jozafat Ant. sł. fil.
 Podlewski Józef sł. agr.
 Prosińska Walerya sł. fil.
 Puchałka Jan sł. pr.
 Ks. Ptaszyński sł. fil.
 Piątkowska Anna sł. fil.
 Postawa Ferdynand sł. fil.
 Raduński Edmund sł. pr.
 Ruxerówna Mieczysł. sł. fil.
 Rutowicz Stanisław sł. pr.
 Schreyerówna E. sł. fil.
 Seliga Stanisław sł. fil.
 Seroczyński Stanisław sł. fil.
 Siellawianka Janina sł. fil.
 Siuta Józef sł. agr.
 Ks. Śledziewski Piotr sł. fil.
 Starzyńska Helena sł. fil.
 Siodłowski Seweryn sł. teol.
 Strubińska Amelia
 Stach Jan Antoni sł. pr.
 Szafrąńska Helena sł. fil.
 Tomechna Antoni sł. fil.
 Ks. Trzaska Jan sł. szk.
 nauk pol.

Tyrpa Antoni, sł. fil.	Ks. Vlach Franciszek sł. fil.
Wałek Henryk sł. pr.	Weisło Franciszek sł. fil.
Wasilkowska Marya sł. fil.	Załuski Bronisław sł. agr.
Waśkowska Zofia sł. fil.	Zdziechowski K. sł. fil.
Wejda Stanisław sł. pr.	Zielińska Marya sł. fil.
Wejglówna Marya sł. fil.	Zmura Zygmunt sł. teol.
Wrzoł Antoni sł. fil.	

Z powodu strajku drukarzy Sprawozdanie nasze za rok 1912/13 wychodzi w czasie spóźnionym.

„Polonia“

Tow. polskiej młodzieży katol. U. J.

